

Reykjavík, 12. apríl 2022

Umhverfis- og samgöngunefnd Alþingis
nefndasvid@althingi.is

**Efni: 152. löggjafarþing 2021–2022. Þingskjal 666 – 461. mál.
Stjórnarfrumvarp.**

Vísað er til frumvarps til nýrra laga um fjarskipti.

1. Almennt.

Míla telur jákvætt að innleidd verði tilskipun (ESB) 2018/1972 frá 11. desember 2018 (hér eftir kóðinn). Míla telur að rétt innleidd sé löggjöf á grundvelli Kóðans til bóta en þá er mikilvægt að vandað sé til lagasetningar. Kóðinn hefur nú verið formlega innleiddur í EES rétt en Míla hefur áður veitt umsögn við fyrri frumvörp sem lögð hafa verið fram á fyrri þingum allt frá árinu 2020. Að einhverju leyti hafa verið gerðar breytingar á fyrri frumvörpum en þar sem við á er vísað í fyrri umsagnir Mílu.

Míla bendir á að kóðinn er mjög viðamikil gerð sem mikilvægt er að verði innleidd með þeim hætti að hún nái markmiði sínu og að löggjafinn taki jafnframt tillit til aðstæðna á Íslandi að því marki sem heimilt er. Þá er afar mikilvægt að lögín endurspegli þau fyrirmæli og reglur um vandaða málsmeðferð, einföldun og afléttingu kvaða og almennt um meðalhóf varðandi kvaðir sem rík áhersla er lögð á í kóðanum. Með tilliti til þess hversu viðamikil gerð kóðinn er telur Míla að skýra þurfi betur þau nýmæli sem felast í hinni nýju löggjöf, þau ákvæði sem taka breytingum og jafnframt greina skilmerkilega frá því sem mögulega hefur verið sleppt að innleiða. Í frumvarpinu er nokkuð um hugtök og skilgreiningar sem eru óljós og þá er það ókostur að undirliggjandi gerð hefur enn ekki verið birt á íslensku, þ.a. það getur leitt til þess að misræmi sé milli laganna og gerðarinnar hvað þýðingu á orðalagi og þar með skilgreiningu á mikilvægum hugtökum varðar.

Míla ítrekar að Ísland stendur mjög vel í samanburði við önnur lönd hvað varðar útbreiðslu og aðgengi að háhraðafjarskiptanetum og verð fyrir aðgang er jafnframt hagstætt í samanburði við önnur lönd.

Þá er áhyggjuefni að ákvæði um stjórnvaldssektir eru umfram meðalhóf, lítt rökstudd miðað við íþyngjandi eðli þeirra og í litlu samræmi við þau skilyrði sem sett eru í kóðanum um álagningu og beitingu sekta og þvingunarúrræða.

Míla telur jafnframt mikilvægt að lög og reglur um jafnræði fjarskiptafyrirtækja til aðgangs að innanhússlögnum séu skýr ótvíræð og raski í það minnsta ekki núverandi réttarástandi en um leið þarf að áréttta ábyrgð fjarskiptafyrirtækis á eigin tengingu þegar að innanhússlagnir eru í ólögum ástandi. Það er því mjög miður að tekið hafi verið út ákvæði sem var inni í fyrra frumvarpi, sbr. sbr. þingskjal 1354 — 775. mál, 25. gr. um að fjarskiptafyrirtæki sé óheimilt að tengjast ólögum innanhússfjarskiptalögnum.

Míla leggur ríka áherslu á að álagning kvaða á fyrirtæki sem telst hafa umtalsverðan markaðsstyrk eru eðli máls samkvæmt mjög íþyngjandi og því mjög mikilvægt að rétt sé staðið að ákvörðun um þær. Eitt af meginatriðum í kóðanum er að draga úr og einfalda kvaðir sem leggja megí á fyrirtæki með áherslu á að fyllsta meðalhófs sé gætt. Míla telur að hin nýja fjarskiptalöggjöf hvað varðar breytingar á ákvæðum um framkvæmd markaðsgreininga og álagningu kvaða séu almennt mjög til bóta og ef rétt framfylgt eigi að stuðla að því að ekki séu lagðar óþarfa kvaðir á fjarskiptafyrirtæki sem talið er hafa umtalsverða markaðshlutdeild. Þá eru ákvæði um skilgreiningu markaða ítarlegri og gera ráð fyrir meiri rökstuðningi fyrir því að fyrirtæki sé útnefnt sem fyrirtæki með umtalsverða markaðshlutdeild. Hins vegar hefur Míla áhyggjur af tímalengd milli markaðsgreininga og telur að 5 ár sé allt of langur tími en þó eru ákvæði um að fella megí niður kvaðir án þess að viðamikil markaðsgreining fari fram til bóta ef þeim er í raun beitt af eftirlitsaðilum.

Míla leggur og mikla áherslu á að ákvæði verði í lögum um opinn heildsöluaðgang að netum sem notið hafa ríkisstuðnings og að hugtakið „opinn heildsöluaðgangur“ sé skilgreint í lögnum eins og nánar er fjallað um hér á eftir.

Að lokum er rétt að taka fram að umsögn Mílu tekur mið af starfsemi félagsins og markast umsögnin við einstök ákvæði af því

2. Um mikilvægi gagnkvæms aðgangs að svörtum ljósleiðara:

Hluti af áherslu á samkeppni í innviðum hér á landi er takmörkun á aðgangi að svörtum ljósleiðara. Samkeppni í innviðum hefur leitt af sér gríðarlegar tví fjárfestingar í ljósleiðarastrengjum á svæðum þar sem von er á arðsemi. Annarsstaðar hefur lítið verið fjárfest nema með aðkomu opinbers fjármagns. Niðurstaðan er offjárfesting þar sem hennar er ekki þörf, lítil fjárfesting þar sem þörf er á og lágmörkun kostnaðar (vegna tvöföldunar rekstrarkostnaðar) sem dregur úr öryggi. Því hefur ítrekað verið haldið fram að tvöföldu heimtaugakerfi fylgi meira öryggi. Almenn heimilisþörf hefur engin not fyrir tvítengingar og farnetstenging er skynsamlegasta varaleiðin. Tveir ljósleiðarar inn á heimili skapa ekki öryggi því aðeins annar er tengdur og viðgerð á bilun tekur ekki lengri tíma en að koma á nýrri tengingu hjá öðrum aðila. Þar sem öryggi er raunverulega þörf verður að tengja tvær aðskildar leiðir á viðkomandi stað. Tvítenging er jafnan unnin af sama aðilanum enda skiptir fjöldi birgja hér engu heldur aðeins að leiðirnar séu raunverulega tvær og aðskildar.

Míla hefur ítrekað bent á að takmörkun á aðgangi á svörtum ljósleiðara er slæm fyrir hagkvæma uppbyggingu fjarskiptainnviða á Íslandi og öryggi fjarskipta almennt og telur mikilvægt að þeir sem um það fjalla geri sér grein fyrir því. Vilji löggjafinn reyna að beina fjárfestingum þangað sem þeirra er þörf frekar en þar sem arðsemi er væntanleg þarf áherslubreytingu þannig að markaðsaðilar hafi aðgang að nauðsynlegum innviðum til uppbyggingar fjölbreyttrar þjónustu. Áherslan í samkeppni ætti að vera í búnaði og tækni en minni í óvirkum innviðum sem svartur ljósleiðari er.

Í Bretlandi hefur verið farin sú leið að þar sem að samnýting á rörum á grundvelli gagnkvæms aðgangs sem mælt er fyrir um í tilskipun Evrópusambandsins 2014/61/EU (innviðatilskipunin) er ekki möguleg til dæmis þar sem ólíklegt er að hægt sé að nýta fyrirbyggjandi rör til samnýtingar fyrir ljósleiðarastrengi eða ekki er grundvöllur til að leggja fleiri en eitt ljósleiðarakerfi þá er mælt með að aðilar semji um aðgang að svörtum ljósleiðara á viðskiptalegum grundvelli.¹ Þetta er gert til þess að markmið innviðatilskipunarinnar og markmið þeirra laga sem lögleiða tilskipunina nái fram að ganga. Hér á landi eru það lög nr. 125/2019 (lög um ráðstafanir til hagkvæmrar uppbyggingar háhraðafjarskiptaneta). Markmið laganna er tilgreint í 1. gr.laganna (áherslubreytingar eru Mílu):

¹ https://www.ofcom.org.uk/_data/assets/pdf_file/0037/188956/wftmr-volume-1-overview.pdf

„Markmið laga þessara er að stuðla að og hvetja til hagkvæmrar uppbyggingar háhraðafjarskiptaneta með því að *auðvelda sameiginlega nýtingu á núverandi efnislegum grunnvirkjum* og með því að *hvetja til skilvirkari uppbyggingar á nýjum efnislegum grunnvirkjum* þannig að útbreiðsla slíkra neta sé *möguleg með lægri kostnaði*.“

Míla bendir á að lög nr. 125/2019 ná ekki markmiðum sínum í reynd. Míla óskaði eftir aðgangi hjá Gagnaveitu Reykjavíkur að leggja í rör á Seltjarnarnesi en fékk höfnun á þeim grundvelli að ekkert pláss eða aðstaða væri til að leggja í fyrirliggjandi lagnaleiðir. Ef farin er sú leið að lögfesta aðgang að svörtum ljósleiðara gegn eðlilegu aðgangsgjaldi þar sem ekki er mögulegt að veita aðgang að rörum eða lagnaleiðum þá er markmiði laganna náð án þess að það sé í raun íþyngjandi fyrir þann er veita skal aðganginn, þar sem hann hefði hvort sem er þurft að veita aðgang í rör eða lagnaleið.

3. Opinn heildsöluaðgangur að ríkisstyrktum netum

Míla telur að sú ákvörðun að fella brott tillögu um ákvæði um opinn heildsöluaðgang ríkisstyrktra neta, sem kynnt var í drögum að frumvarpi sem kynnt var í desember 2019, sé ekki nauðsynleg af þeim ástæðum sem tiltekin eru í greinargerð. Telur Míla að þótt kóðinn fjalli ekki með beinum hætti um það, þá sé það bæði heimilt og rétt að löggjafinn hér mæli fyrir um slíkan opinn heildsöluaðgang sem er jafnframt í samræmi við leiðbeiningar Eftirlitsstofnunar ESA um ríkisaðstoð við uppbyggingu háhraðaneta.

4. Kvaðir á fvirtæki með umtalsverðan markaðsstyrk

Markmið kóðans er að draga úr og einfalda álagningu kvaða og áhersla lögð á að meðalhófs sé gætt þar sem á annað borð er talin þörf á að beita kvöðum. Míla telur það til mikilla bóta að þessi markmið séu lögfest með skýrum hætti í nýjum fjarskiptalögum.

5. Um álagningu kvaða

Hluti kvaða sem fjarskiptastjórnvöld hafa lagt á Mílu eru kostnaðargreind jafnaðarverð. Ísland er erfitt í fjarskiptalegu tilliti og dreifð byggð gerir fjarskipti dýr, bæði í uppbyggingu og rekstri og fámenni takmarkar tekjumöguleika. Í reynd er arðsemi af rekstri grunnfjarskiptainviða takmarkaður við lítil svæði í kringum stærstu þéttbýliskjarna landsins. Langstærsti hluti arðseminnar kemur af höfuðborgarsvæðinu. Fjarskiptainviðir víða úti á landi á eru reknir með

tapi en þjónustunni er haldið uppi með kvöðum á Mílu. Míla hefur hingað til ekki notið opinberra styrkja til að standa undir þessum taprekstri heldur er félaginu gert að flytja hagnað af sinni starfsemi í stóru þéttbýli og niðurgreiða þannig taprekstur fjarskipta í dreifbýli gegnum kostnaðargreind jafnaðarverð. Þannig á notandi í Mjóafirði að greiða það sama fyrir þjónustuna og íbúi í Reykjavík þó tilkostnaður við að veita þjónustu á Mjóafirði sé margfaldur. Síðustu ár hefur umhverfi fjarskiptainnið gjörbreyst. Mikil samkeppni er orðin á hagnaðarsvæðum, mest frá aðilum í opinberri eigu. Samkeppni frá fyrirtækjum í opinberri eigu er því að taka góðu bitana þar sem arður er en um leið grefur það undan kerfinu með kostnaðargreind jafnaðarverð. Þessir nýju aðilar í eigu opinberra aðila eru ekki að leggja til hluta af sinni arðsemi til að greiða niður taprekstur fjarskipta í dreifbýli. Þetta fyrirkomulag niðurgreiðslu í samkeppnisumhverfi gengur ekki upp og hefur alvarlega afleiðingar fyrir uppbyggingu fjarskiptainnið. Þessi skekkja í umgjörð dregur því úr hvata og getu til fjárfestingar í fjarskiptainniðum á landsbyggðinni og í smærri sveitarfélögum utan höfuðborgarsvæðisins. Í nokkur ár hefur þetta kerfi samhliða aukinni samkeppni fyrirtækja í opinberri eigu leitt til að þess að lítið hefur verið fjárfest í uppbyggingu utan arðbærra staða ef frá eru talin verkefni sem hlotið hafa styrk frá verkefninu Íslandi Ljóstengt. Ísland ljóstengt nær eingöngu til tenginga íbúa í dreifbýli og hefur þar með lítil áhrif almennt á fjarskiptaöryggi stærri svæða og stofnfjarskipti. Í núverandi umgjörð væri það í raun enn verri viðskiptaákvörðun fyrir Mílu að fjárfesta í uppbyggingu á óarðbærum svæðum þar sem slíkar fjárfestingar draga í raun enn frekar úr samkeppnishæfni félagsins á arðbærum svæðum þar sem að slíkar fjárfestingar hækka hið kostnaðargreinda jafnaðarverð sem Mílu er gert að nota í samkeppni við aðila sem eingöngu byggja upp á arðbærum svæðum.

Eitt mikilvægasta verkefnið sem snýr að fjarskiptainniðum er að koma á umgjörð sem gerir markaðsaðilum kleift að fjárfesta í uppbyggingu og öryggi fjarskipta á svæðum sem eru lítið eða ekki arðbær án þess að slíkt skerði getu þeirra til að skila arði eða keppa á samkeppnissvæðum. Að sama skapi þarf að leita leiða til að uppbygging verði eins hagkvæm og möguleg er. Núverandi umgjörð felur í sér ranga hvata sem leiða til óhagkvæmrar uppbyggingar og draga úr fjárfestingum þar sem þeirra er þörf.

Aðgangur að fyrirliggjandi ljósleiðurum, sérstaklega í opinberri eigu er mikilvægasta skrefið til að spyrna á móti þeim röngu hvötum sem til staðar eru. Aðgangurinn felur í sér að ekki þarf að leggja í tví fjárfestingar í hjávirikum („passívum“) innviðum þar sem þeirra er ekki þörf, bæði í dreifbýli og þéttbýli og aðgengið mun einnig styðja við endurnýjun ljósleiðarastofnstrengja sem ekki er síður mikilvægt.

Míla sem hefur verið útnefnd sem markaðsráðandi aðili á heimtaugamarkaði og leigulínumarkaði hefur haft á sér opinbera kvöð um að veita aðgang að sínum strengjum og innviðum, bæði kopar og svörtum ljósleiðurum til fjölda ára.

Sú kvöð um aðgang að svörtum ljósleiðara sem hvílir á Mílu var lögð á í þeim tilgangi að auka samkeppni á markaði fyrir háhraðafjarskipti og styðja við fjölbreytta uppbyggingu fjarskiptabjónustu. Fyrirtæki í eigu opinbers aðila skilyrðir hins vegar aðgang að dýrum innviðum við þjónustukaup og veitir ekki aðgang að svörtum ljósleiðara þótt fyrirtækið beri skyldur samkvæmt lögum nr. 125/2019 til að veita aðgang að passívum innviðum sínum. Slíkt dregur aftur á móti úr samkeppni og möguleikum til að bjóða fram og þróa mismunandi þjónustu.

Til að frumvarpið skili tilætluðum árangri að markmiði sínu um hagkvæma fjárfestingu, sbr. markmiðsákvæði í 2. gr. frumvarpsins þarf það að ná yfir það sem skiptir í raun máli og þann aðgang sem í raun gagnast við hagkvæma fjárfestingu í háhraðanetum sem leiðir á endanum til hagkvæmara verðs fyrir neytandann.

6. Almenn um hugtakanotkun

Míla bendir á að hugtakanotkun í frumvarpinu er sums staðar óskýr og illa skilgreind hugtök víða að finna, sem dæmi má nefna að talað er um notanda, neytanda og endanotanda og virðist notkun þessara hugtaka mjög á reiki. Þó hefur skilgreiningum verið bætt við og óskýr hugtök verið tekin út úr þessu frumvarpi sem er að sjálfsögðu til bóta.

7. Um orðskýringar í 5. gr. frumvarpsins

Míla leggur til að bætt verði við skilgreiningu á „opinn heildsöluaðgangur“ sem m.a. var vísað til í 106. gr. draga að fyrsta frumvarpi sem lagt var fram en hefur því miður verið fellt brott, sbr. umfjöllun hér að framan. Míla leggur til eftirfarandi:

Opinn heildsöluaðgangur. Aðgangur sem felur að lágmarki í sér að aðgangur sé veittur á grundvelli jafnræðis og gagnsæis auk þess að veittur er aðgangur á mismunandi stigum meðal annars með aðgangi að svörtum ljósleiðara.²

Fjarskiptaþjónusta sem er ótengd númerum: Míla telur að bæta megi þessa skilgreiningu þannig að ljóst sé hvaða aðila henni er ætlað að ná, sbr. og ákvæði í 6. gr.

Mikilvægir innviðir. Míla bendir á að samkvæmt þessari skilgreiningu þar sem vísað er til laga um öryggi net- og upplýsingakerfa virðist svo að fjarskiptainnviðir teljist ekki mikilvægir innviðir í þessu sambandi.

8. Um einstakar greinar í frumvarpinu:

25. gr. - innanhússfjarskiptalagnir:

Í stjórnarfrumvarpi sem lagt var fram á 50. löggjafarþing 2019–2020, sbr. þingskjal 1354 — 775. mál. var ákvæði í 25. gr. þar sem skýrt var kveðið á um að „*fjarskiptafyrirtæki er óheimilt að tengjast við innanhússlagnir sem eru ekki í samræmi við lög og reglur um innanhússfjarskiptalagnir.*“ Því miður hefur það verið svo í framkvæmd að frágangur innanhússfjarskiptalagna hefur víða verið í ólögmætum og hamlað aðgangi að þeim, sbr. fjölmargar ákvarðanir Fjarskiptastofu og úrskurðarnefndar fjarskipta- og póstmála. Þar sem að Fjarskiptastofa virðist engin eftirlitsúrræði hafa gagnvart húseigendum sem lögum samkvæmt skulu þó bera ábyrgð á ólögmætum frágangi innanhússfjarskiptalagna *jafnvel þótt hinn ólögmæti frágangur hafi verið framkvæmdur með atbeina fjarskiptafyrirtækis en ekki húseiganda sjálfs*, þá hefur eina úrræði Fjarskiptastofu verið að beina þeim tilmælum til fjarskiptafyrirtækis að aftengjast ólögmætum innanhússlögnum, sbr. til dæmis ákvörðun PFS nr. 15/2019 sem staðfestur var af úrskurðarnefnd fjarskipta- og póstmála í máli nr. 4/2019 þar sem Gagnaveitu Reykjavíkur (nú „Ljósleiðaranum“) var óheimilt að virkja og tengjast við ólögmætar innanhússlagnir. Það er áhyggjuefni að þetta ákvæði hafi verið fellt brott í frumvarpi þessu. Míla leggur til að aftur verði bætt inn í frumvarpið „*fjarskiptafyrirtæki er óheimilt að tengjast við innanhússlagnir sem eru ekki í samræmi við lög og reglur um innanhússfjarskiptalagnir.*“ Með því að taka þetta út virðist því hafa verið forðað að fjarskiptafyrirtæki sem ítrekað brýtur af sér með því að tengjast ólögmætum lögnum sleppur

² OECD (2013), “Broadband Networks and Open Access”, OECD Digital Economy Papers, No. 218, OECD Publishing, Paris. <http://dx.doi.org/10.1787/5k49qgz7cmmr-en>

við að greiða sektir svo dæmi sé tekið, en í umsögnum Gagnaveitu Reykjavíkur, nú Ljósleiðaranum ehf., var þessu ákvæði mjög andmælt.

34. gr. – aðgangur að landi:

Ákvæði þetta hefur tekið nokkrum breytingum frá núgildandi lögum og fyrra frumvarpi, sbr. þingskjal 1354 — 775. mál 34. gr. Míla bendir á að þetta ákvæði hefur verið óbreytt í fjarskiptalögum um áratugaskeið og lengst af ekki valdið ágreiningi í framkvæmd. Markmið með orðalaginu „fái fullar bætur fyrir“ hefur verið skýrt svo að allt rask sem jarðeigandi verður fyrir er bætt með þeim hætti að gengið er frá leiðslum þannig að sjái sem minnst á landi og ef farið er í gróið land er það grætt. Þá er að sjálfsgöðu mikilvægt að samráð sé haft við landeiganda um legu lagna eins og ákvæðið mælir fyrir um. Hins vegar þarf að vera ljóst að ákvæði þetta felur ekki í sér að landeigandi eigi rétt á greiðslum fyrir aðstöðu undir lögnina enda er í ákvæðinu vísað í bætur en ekki gjald eða leigu. Ákvæðið tryggir einnig að verði sannanlegt tjón vegna lagningar, sem ekki verður bætt úr skv. 1. mgr. skuli það bætt. Þá hefur Fjarskiptastofu verið fengið nýtt hlutverk við að leysa úr mögulegum ágreiningi. Míla tekur undir með Neyðarlínunni sem í umsögn sinni dags. 1. apríl 2022 lagði til eftirfarandi viðbót við ákvæðið til að tryggja að þessi viðbótar málsmeðferð yrði ekki um of til að tefja fyrir framkvæmdum.

„Hafi landeigandi eða meirihluti sameigenda að landi, sem leggja á fjarskiptavirki um, ekki vísað ágreiningi um lagnaleið til úrskurðar Fjarskiptastofu innan 90 daga frá því framkvæmdin var sannanlega kynnt hlutaðeigandi skal framkvæmdaaðila, að fengnu framkvæmdaleyfi, heimilt að hefja framkvæmdina en þá á eigin ábyrgð hvað varðar mögulega bótaskyldu.“

44. gr. – framkvæmd markaðsgreiningar:

Hér telur Míla að að endurskoða ætti markaðsgreiningu að lágmarki innan árs frá því að markaður hefur verið felldur niður sem fyrirfram skilgreindur markaður. Míla leggur því til að b. liður 7. mgr. 44. gr. orðist svo:

„innan eins árs frá útgáfu endurskoðaðra tilmæla Eftirlitsstofnunar EFTA um viðkomandi markaði að því er varðar markaði þar sem markaðsgreining hefur ekki áður farið fram“

46. gr. - Kvaðir á fjarskiptafyrirtæki með umtalsverðan markaðsstyrk:

Míla telur mikilvægt að ákvæði er varða álagningu kvaða og markaðsgreininga séu í fullu samræmi við kóðann. Míla fagnar því að hér er lögfest sérstök meðalhófsregla við álagningu kvaða og að draga eigi úr og einfalda álagðar kvaðir.

48. gr. - 50. gr.

Hér leggur Míla til að bætt verði við „fyrirtæki í opinberri eigu“. Þannig að Fjarskiptastofa geti mælt fyrir um kvaðir á fjarskiptafyrirtæki með umtalsverðan markaðsstyrk og einnig fyrirtæki í opinberri eigu.

48. gr. aðgangur að netum og þjónustu:

Varðandi d. lið í 48.gr. verður með vísan til meðalhófs að vera svigrúm til að hætta þjónustu eða leggja niður aðstöðu. Það er því ekki rétt að takmarka með öllu heimild til að afturkalla aðgang.

50. gr. - jafnræði:

Hér er vísað til þess að verið sé að innleiða ákvæði í 70. gr. í greinagerð með ákvæðinu í frumvarps segir: „Ákvæðið er nokkuð ítarlegra en ákvæði 30. gr. núgildandi laga en ekki er gert ráð fyrir að nein grundvallarbreyting verði á beitingu þess. Það er til innleiðingar á 70. gr. tilskipunar (ESB) 2018/1972.“ Míla bendir á að þessi útvíkkun á orðalagi núgildandi ákvæðis í 30. gr. fær ekki að séð verður stoð í 70. gr. tilskipunarinnar.

56. gr.- aðskilin starfsemi:

Að mati Mílu þarf að skilyrða þetta ákvæði betur þannig að því verði eingöngu beitt sem algjöru lokaúrræði eins og kóðinn gerir ráð fyrir.

59 gr. – heildsölufyrirtæki:

Í 3. mgr. er mælt fyrir um að aðeins megi leggja á kvaðir samkvæmt 48. og 50. gr. svo og kvaðir um réttláta og sanngjarna verðlagningu. Hér mætti skilgreina betur hvað telst „réttlát og sanngjörn verðlagning“, þar sem þetta virðist nýtt hugtak í fjarskiptarétti. Þá er ekki alveg ljóst hver rökstuðningurinn er fyrir því að sleppa kvöðum skv. 47. gr. úr því að leggja má á kvaðir samkvæmt 48. og 50. gr.

79. gr. – úttektir og bindandi fyrirmæli:

Kostnaður vegna úttekta og prófana er hluti af eftirliti Fjarskiptastofu, sbr. 3. mgr. 21. gr. laga um Fjarskiptastofu og greiðist með álögðu rekstrargjaldi á fjarskiptafyrirtækin, sbr.:

„Fjarskiptafyrirtæki skulu árlega greiða Fjarskiptastofu rekstrargjald sem nemur 0,38% af bókfærðri veltu. Með bókfærðri veltu er átt við rekstrartekjur sem þessir aðilar hafa af fjarskiptastarfsemi sinni hér á landi. Rekstrargjald skal standa straum af kostnaði við eftirlit með starfsemi á sviði fjarskipta og samanlagt taka til kostnaðar sem hlýst af stjórnun, eftirliti og

framkvæmd laga um fjarskipti. Rekstrargjald skal miða við næsta almanaksár á undan ákvörðun gjaldsins". Tekjur skal telja til bókfærðrar veltu á því ári sem þær verða til. Rekstrargjald skal því standa straum af öllu eftirliti, þ.m.t. úttektum og prófunum og er því harðlega andmælt að Fjarskiptastofa geti sent reikning á fjarskiptafyrirtæki vegna einstakra þátta í eftirliti stofnunarinnar. Er það auk þess í ósamræmi við kóðann sem gerir miklar kröfur til þess að allur kostnaður sem stjórnvald krefur fjarskiptafyrirtæki um sé ítarlega rökstuddur og lúti m.a. skilyrðum um gagnsæi, sbr. 53. gr. inngangsorða kóðans. Hér er hins vegar orðalagið án nokkurra takmarkana, sem sagt opinn tékki til Fjarskiptastofu.

Míla leggur til að þetta ákvæði verði fellt niður.

83. gr. Samningar netöryggissveitar og fjarskiptafyrirtækja:

Míla telur að ákvæðið sé of íþyngjandi og víðtækt. Þá telur Míla varhugavert að Fjarskiptastofa sem er sami aðili og netöryggissveitin geti skyldað fjarskiptafyrirtæki einhliða til samningagerðar. Þá telur Míla að eingöngu beri að veita aðgang að undangengnum dómsúrskurði og með takmörkunum svo sem um tímamörk og nánari tilgreiningar á umferð í samræmi við lögreglurannsókn.

103. gr. Stjórnvaldssektir:

Greinin fjallar um heimildir Fjarskiptastofu til að leggja stjórnvaldssektir á fjarskiptafyrirtæki. Svo víðtækt ákvæði er er nýmæli í fjarskiptalögum þótt nýlega hafi verið sett inn ákvæði um sektir í tengslum við 41. gr. núgildandi fjarskiptalaga sem komið var á með lögum nr. 41/2019. Þrátt fyrir að um afar íþyngjandi breytingu sé að ræða er hún lítið sem ekkert rökstudd. Í gildandi fjarskiptalögum hafa verið bæði viðurlagaákvæði, m.a. formi afturköllunar réttinda og starfsheimilda sbr. 74. gr. fjarskiptalaga, sem og þvingunarúrræði í formi dagsekta sbr. 12. gr. laga nr. 69/2003 um PFS. Í greinargerð er í vísað til innleiðingar á 29. gr. kóðans. Þau skilyrði eru sett í kóðanum að viðurlögin séu skilvirk, í réttu hlutfalli við brot og hafi varnaðaráhrif. Þá ber að gæta meðalhófs og velja þá vægasta úrræði til þess að ná markmiði ákvæðisins. Þá kemur fram í 29. gr. kóðans að aðildarríkin skuli mæla fyrir um viðurlög við brotum rekstaraðila og gera allar nauðsynlegar ráðstafanir til að tryggja að þeim sé framfylgt og að það geti falið í sér refsiviðurlög vegna alvarlegra brota. Míla telur að það séu engin rök til að víkka út gildissvið sektarákvæða frá því sem nú er og telur það ekki rétta innleiðingu á ákvæðum kóðans sem geri ekki ráð fyrir svo víðtækum stjórnvaldssektum. Míla telur að dagsektarheimildir PFS

uppfylli framangreindar kröfur kóðans og að gæta beri meðalhófs við lögfestingu refsikenndra viðurlaga eða þvingunarúrræða.

Míla gerir athugasemd við fjárhæð sektanna sem miðað er við í frumvarpinu enda er engan rökstuðning að finna í greinargerð fyrir hvers vegna þær upphæðir eru valdar. Engan rökstuðning er að finna fyrir nauðsyn þess að leggja megi á sektir er nemi allt að 4% af veltu fyrirtækis. Auk þess gerir Míla athugasemd við orðalag ákvæðisins og skýrleika þess. Stjórnvaldssektir eru refsikennd viðurlög og því verði að gera ríkar kröfur til skýrleika slíkra ákvæða og að fyrirtæki séu meðvituð um hvaða verknaður teljist refsínæmur.

Að lokum vill Míla benda á að ef sett verða ákvæði um stjórnvaldssektir ber einungis að grípa til þess úrræðis þegar brýna nauðsyn ber til og gæta verði meðalhófs í beitingu ákvæðisins.

Stjórnvaldssektir eru ekki hefðbundin eftirlitsúrræði heldur einungis neyðarúrræði sem koma í stað refsingar. Þá tekur Míla undir þau sjónarmið sem komu fram í athugasemd Samtaka atvinnulífsins við sambærilegt ákvæði í lögum nr. 41/2019 að sami einstaklingur komi ekki að framkvæmd eftirlits og rannsókn mála og meti síðar hvort beita eigi stjórnsluviðurlögum.

Þá er ekki í samræmi við ákvæði kóðans að mati Milu að beita megi sektum án takmörkunar hvort sem um er að ræða ásetning eða gáleysi. Til dæmis er sérstaklega tekið fram í kóðanum að ekki beri að sekta fyrir ranga upplýsingagjöf nema um sé að ræða ásetning eða stórkostlegt gáleysi.

Míla tekur einnig undir þá gagnrýni og tillögur sem fram hafa komið hjá öðrum fjarskiptafyrirtækjum varðandi ákvæði í frumvarpinu um stjórnvaldssektir.

Að lokum er Míla reiðubúin að ganga á fund umhverfis- samgöngunefndar Alþingis til að skýra betur og fara yfir umsögn þessa.

Virðingarfyllst,

f.h. Mílu ehf.

Auður Inga Ingvarsdóttir

Forstöðumaður lögræðiþjónustu Milu